

Η Βιβλιοθήκη Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού

Ηρακλής Ι. Πίπτας
Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού
Βιβλιοθηκονόμος
Υπεύθυνος Βιβλιοθήκης
iraklis@fhw.gr

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού

Το [Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού](#) (ΙΜΕ) είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με κοινωφελή, πολιτιστικό, μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και έδρα την Αθήνα. Η ίδρυσή του κυρώθηκε το 1993 με νόμο της Βουλής των Ελλήνων.

Βασικός σκοπός του Ιδρύματος είναι να διατηρήσει ζωντανή την ιστορική μνήμη και την ελληνική παράδοση, να κάνει συνειδητή την οικουμενική διάσταση του Ελληνισμού να προβάλλει τη συμβολή του στην εξέλιξη του πολιτισμού, έτσι ώστε το παρελθόν να αποτελέσει σημείο αναφοράς για τη διαμόρφωση του παρόντος και του μέλλοντος, αλλά και να εμπνευστεί πάλι η σύγχρονη σκέψη από το ελληνικό πνεύμα. Η διάδοση του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής ιστορίας, με οποιοδήποτε τρόπο και μέσο προσφέρεται, είναι ο πρωταρχικός στόχος, μέσω του οποίου θα επιτευχθεί ο σκοπός της δημιουργίας του Ιδρύματος.

Ο πρωτοποριακός χαρακτήρας του Ιδρύματος διαφαίνεται ήδη από τις καταστατικές επιταγές, μια εκ των οποίων προβλέπει την αξιοποίηση των τεχνολογιών αιχμής στην υλοποίηση των στόχων Έτσι, το ΙΜΕ έχει παρουσιάσει ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, από προγράμματα στο διαδίκτυο και σε περιβάλλοντα εικονικής πραγματικότητας, μέχρι διαδραστικές εκθέσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα και έντυπες εκδόσεις. Όλα τα έργα του ΙΜΕ βασίζονται σε ερευνητική δουλειά των στελεχών και ειδικευμένων συνεργατών.

Τομέας Έρευνας και Διαχείρισης Πολιτισμικής Πληροφορίας

Έργο του [Τομέα](#) είναι η συνολική διαχείριση της ιστορικής και πολιτισμικής πληροφορίας που παρουσιάζεται στα έργα του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού. Αυτό αφορά την έρευνα, τη συγγραφή, την ιστορική και φιλολογική επιμέλεια καθώς και τη μετάφραση των κειμένων, την τεκμηρίωσή τους με πρωτότυπο αυθεντικό υλικό, καθώς και την αναπαράσταση των υπό εξέταση ζητημάτων σε χαρτογραφικό και αρχιτεκτονικό επίπεδο. Αποτελώντας απαραίτητη υποδομή για την έρευνα, στον Τομέα υπάγεται και η Βιβλιοθήκη.

Η Βιβλιοθήκη Έρευνας και Τεκμηρίωσης αποτελεί το χώρο συνεργασίας για τους ερευνητές και επιστήμονες που στελεχώνουν το σύνολο του ερευνητικού προσωπικού του ΙΜΕ.

Συνεργαζόμενα, λοιπόν, όλα αυτά μαζί προσφέρουν την πρώτη ύλη για τη δημιουργία και υλοποίηση όλων των δράσεων του ΙΜΕ και του Κέντρου Πολιτισμού «[Ελληνικός Κόσμος](#)».

Τα υπόλοιπα τμήματα του Τομέα, το καθένα με τη δική συνεισφορά και σπουδαιότητα στις δράσεις του ΙΜΕ είναι :

[Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας](#), [Τμήμα Γενεαλογίας & Προφορικής Ιστορίας](#), [Εργαστήριο Γεωγραφικών Αναλύσεων & Χαρτογραφίας](#), [Τμήμα Επιμέλειας & Μετάφρασης](#) και [Τμήμα Διαχείρισης Πνευματικών Δικαιωμάτων](#)

Ιστορικό της Βιβλιοθήκης

Η [Βιβλιοθήκη Έρευνας και Τεκμηρίωσης](#) του ΙΜΕ ξεκίνησε τη λειτουργία της ταυτόχρονα με τη δημιουργία του ΙΜΕ και στεγάζεται στον ισόγειο χώρο του τετραόροφου Ερευνητικού Κέντρου του Ιδρύματος, στην οδό Πουλοπούλου 38, στο Θησείο. Αρχικά το υλικό της Βιβλιοθήκης βασίστηκε στη δωρεά μέρους της προσωπικής συλλογής του Προέδρου του ΙΜΕ, κ. Λάζαρου Εφραιμόγλου και σταδιακά εμπλουτίστηκε με αγορές αλλά και δωρεές έντυπου και μη υλικού. Σήμερα η συλλογή της Βιβλιοθήκης αριθμεί περίπου 11.000 τόμους βιβλίων, περιοδικών εκδόσεων, εφημερίδων, χαρτών όπως επίσης και πλούσιο ηλεκτρονικό και οπτικοακουστικό υλικό.

Η Βιβλιοθήκη ξεκίνησε με στόχο την εξυπηρέτηση των στελεχών του Ιδρύματος και την υποστήριξη του ερευνητικού τους έργου. Με την προβλεπόμενη κατασκευή του νέου Ερευνητικού Κέντρου, αποφασίστηκε η ανάπτυξη και επέκταση της Βιβλιοθήκης, με σκοπό τη διάθεση του περιεχομένου της στο κοινό. Έτσι, στη νέα της μορφή, η Βιβλιοθήκη θα προσφέρει τις υπηρεσίες της τόσο στο επιστημονικό προσωπικό του Ιδρύματος όσο και στο ευρύτερο ερευνητικό και μη κοινό.

Κανονισμός Λειτουργίας

Προς το παρόν, η Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος δεν είναι ανοιχτή στο κοινό και εξυπηρετεί μόνο τις ανάγκες των εργαζομένων του Ιδρύματος. Αυτό οφείλεται, μεταξύ άλλων, στο γεγονός ότι η Βιβλιοθήκη έχει ξεκινήσει από το 2008 την ολοκληρωμένη ψηφιακή καταγραφή της συλλογής της, με σκοπό την ηλεκτρονική διάθεση του συνολικού καταλόγου της και την παροχή της καλύτερης δυνατής πληροφορίας στον ενδιαφερόμενο χρήστη.

Από τον παραπάνω κανόνα εξαιρούνται οι περιπτώσεις ερευνητών ή φοιτητών που πραγματοποιούν πτυχιακή εργασία ή μεταπτυχιακές σπουδές και χρειάζονται υλικό που κατέχει η Βιβλιοθήκη. Για τις περιπτώσεις αυτές δίνεται η δυνατότητα να έρθουν οι ενδιαφερόμενοι σε συνεννόηση με τον Υπεύθυνο της Βιβλιοθήκης, ώστε να κανονιστεί ένα

ραντεβού και να εξυπηρετηθούν. Απαγορεύεται, ωστόσο, οποιαδήποτε φωτοτύπηση υλικού της Βιβλιοθήκης καθώς και η απομάκρυνσή του από το χώρο της.

Το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης είναι από τις 9 το πρωί έως τις 5 το απόγευμα, καθημερινά πλην Σαββάτου και Κυριακής.

Συλλογή της Βιβλιοθήκης

Το έντυπο υλικό της Βιβλιοθήκης αποτελείται από 10.000 περίπου τόμους βιβλίων (συνεχώς βέβαια αυτός ο αριθμός της συλλογής εμπλουτίζεται με νέες προσκτήσεις) και από 250 περίπου τίτλους περιοδικών εκδόσεων και εφημερίδων. Έτσι, λοιπόν, ο ηλεκτρονικός κατάλογος της Βιβλιοθήκης παρουσιάζει μια ιδιαίτερη ποικιλομορφία. Οι περισσότεροι τίτλοι βιβλίων που διαθέτει αυτή τη στιγμή η Βιβλιοθήκη καλύπτουν επιστημονικά θέματα που αναπτύχθηκαν σε διάφορα προγράμματα του Ιδρύματος, με το μεγαλύτερο μέρος να αποτελείται από βιβλία ιστορικά, αρχαιολογικά, βιβλία τέχνης, πρακτικά συνεδρίων, αρχαίας ελληνικής και νεότερης λογοτεχνίας καθώς και βοηθήματα γλωσσικά ή εκπαιδευτικά, οδηγούς μουσείων κ.ά. Σημαντικό επίσης είναι το γεγονός, ότι η Βιβλιοθήκη διαθέτει μεγάλο μέρος ξενόγλωσσων εκδόσεων (τουρκικά, ρωσικά, βουλγαρικά, αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά και γερμανικά βιβλία). Οι τομείς που δραστηριοποιείται το ΙΜΕ όλα αυτά τα χρόνια ποικίλλουν και αυτό συντέλεσε στο γεγονός να εμπλουτιστεί η Βιβλιοθήκη με υλικό που καλύπτει όλες τις θεματικές ενότητες. Σε αυτήν, επίσης, έχουν προστεθεί τίτλοι από δωρεές, στους οποίους περιλαμβάνονται, εκτός από ιστορικούς, γενικότερα πολιτιστικοί και λογοτεχνικοί τίτλοι.

Σαφέστατα περίοπτη θέση στη Συλλογή της Βιβλιοθήκης κατέχουν οι [έντυπες εκδόσεις](#) του ΙΜΕ, αλλά και αυτές που έχουν προέλθει σε συνεργασία του Ιδρύματος με πανεπιστήμια, μουσεία, εκδοτικούς οίκους και φορείς της Πολιτείας. Άξιο αναφοράς είναι φυσικά και το γεγονός ότι κατά καιρούς εκδόσεις του ΙΜΕ έχουν χρησιμοποιηθεί ως πανεπιστημιακά συγγράμματα.

Εκτός από τις έντυπες εκδόσεις, η Βιβλιοθήκη κατέχει σημαντικό αριθμό ψηφιακών εκδόσεων σε μορφή κασετών και ψηφιακών δίσκων, πολιτιστικού επίσης περιεχομένου, που αποτελούν έργο των τμημάτων [Κινηματογραφικών Παραγωγών](#) και [Πολυμέσων](#) του ΙΜΕ καθώς επίσης και πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό. Ο συνολικός αριθμός του οπτικοακουστικού υλικού στον κατάλογο της Βιβλιοθήκης έως τον Αύγουστο του 2010, ανέρχεται στις 280 εγγραφές.

Επιπλέον η Βιβλιοθήκη έχει στην κατοχή της αξιόλογο χαρτογραφικό υλικό της Ελλάδας, αλλά και περιοχών της Μικράς Ασίας όπου άκμασε ο Ελληνισμός από την αρχαιότητα έως και τη Μικρασιατική Καταστροφή (περίπου 400 εγγραφές στον Κατάλογο).

Η Βιβλιοθήκη έχει στην κατοχή της ορισμένες σπάνιες εκδόσεις (βιβλία με χρονολογία έκδοσης έως το 1900). Ο αριθμός των εκδόσεων αυτών φτάνει τις 100 και χωρίζονται σε 83 που έχουν προέλθει από τη Δωρεά της κυρίας Δροσουλάς Αγγελοπούλου – Μυριβήλη και 17 από την προσωπική συλλογή του Προέδρου του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού κ. Λάζαρου Εφραίμογλου.

Τα βιβλία αυτά είναι κυρίως ιστορικά, λεξικά, βιβλία αρχαίας ελληνικής και βυζαντινής γραμματείας, φύλλα εφημερίδων, βιογραφίες, συναξάρια με πλούσιες εικονογραφήσεις και ιδιαίτερες βιβλιοδεσίες. Η Βιβλιοθήκη έχει προχωρήσει στην πρώτη καταγραφή τους και στη σύνταξη έκθεσης με τις προβλεπόμενες μεθόδους συντήρησης που πιθανόν θα χρειαστούν. Φυλάσσονται δε, σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο (κατάλληλος συνθήκες θερμοκρασίας και υγρασίας) που βρίσκεται στο Κέντρο Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος», ώσπου να γίνει η τελική βιβλιοθηκονομική επεξεργασία τους. Με το πέρας αυτής της εργασίας θα αποτελέσουν ξεχωριστό τμήμα της Βιβλιοθήκης και θα υπάρχουν ειδικοί όροι χρήσης του υλικού αυτού.

Καταγραφή, οργάνωση και επεξεργασία υλικού

Η καταγραφή και η επεξεργασία του υλικού της Βιβλιοθήκης γίνεται με το Σύστημα Αυτοματισμού των Βιβλιοθηκών ΑΒΕΚΤ 5.5 του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης. Η καταλογογράφηση γίνεται σύμφωνα με τους Αγγλοαμερικανικούς Κανόνες Καταλογογράφησης (AACR2). Πρόκειται για κανόνες που χρησιμοποιούνται στη δημιουργία βιβλιογραφικών εγγραφών, καθώς και στην απόδοση και επιλογή των σημείων πρόσβασης σε αυτές.

Για τη σύνταξη των Καθιερωμένων Αποδόσεων χρησιμοποιούνται οι :

- *Καθιερωμένες Θεματικές Επικεφαλίδες της Εθνικής Βιβλιοθήκης*. – Αθήνα: Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, 1991.
- *Ελληνική Εθνική Βιβλιογραφία: 1989-1994* [cd-rom] / Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος. – Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, 1996.
- *Αρχείο Καθιερωμένων Επικεφαλίδων* [cd-rom] / Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος. – Αθήνα: Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, 2003.

Επίσης, χρησιμοποιούνται και οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι μεγάλων Εθνικών Βιβλιοθηκών στο Διαδίκτυο, όπως :

- Library of Congress (<http://www.catalog.loc.gov/webvoy.htm>)
- The British Library (<http://blpc.bl.uk/>)
- Bibliothèque Nationale de France (<http://bnf.fr>)
- Deutsche National Bibliothek (<http://z3950gw.dbf.ddb.de>)
- Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (<http://www.nlg.gr>)

Η ταξινόμηση των βιβλίων γίνεται σύμφωνα με το Διεθνές Σύστημα DEWEY DECIMAL CLASSIFICATION. Ειδικότερα για την ελληνική ιστορία χρησιμοποιείται η 2η έκδοση του *DEWEY Δεκαδική Ταξινόμηση: ελληνική ιστορία /* μετάφραση, ανάπτυξη, σύνταξη Κάρυ Λίτσα, Ρωξάνη Φεσσά, Κλαίρη Λεντάρη. – Αθήνα: Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονομών, 1986. Αντίστοιχα για την ελληνική λογοτεχνία χρησιμοποιείται η έκδοση: *DEWEY Δεκαδική Ταξινόμηση: ελληνική λογοτεχνία /* ανάπτυξη, επεξεργασία, ευρετήρια Κυρ. Ντελόπουλος. – Αθήνα: Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονομών, 1990.

Πρακτική άσκηση

Η Βιβλιοθήκη Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού, γνωρίζοντας την αναγκαιότητα και τη σπουδαιότητα της πρακτικής άσκησης, σε συνεργασία με το Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης του Α-ΤΕΙ Αθήνας, έχει ενταχθεί στον κατάλογο των Βιβλιοθηκών που παρέχουν τη δυνατότητα, κατά καιρούς, πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης στους ενδιαφερόμενους φοιτητές του Τμήματος. Η πρακτική άσκηση είναι ένας από τους θεσμούς τους οποίους υποστηρίζει με θέρμη το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού. Από την εμπειρία στο θεσμό αυτό έχουμε πολύ θετικές εντυπώσεις, όσον αφορά τις γνώσεις που παρέχει η Βιβλιοθήκη στους φοιτητές, αλλά και τη βοήθεια που παρέχεται από αυτούς.

Δωρεές

Η Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού υποστηρίζει τη δωρεά βιβλίων και συλλογών με σκοπό τον εμπλουτισμό της συλλογής της. Σε κάθε περίπτωση όμως η Βιβλιοθήκη είναι υπεύθυνη για τον τρόπο καταγραφής της δωρεάς, τα μέσα και τη χρονική διάρκεια που θα καταγραφεί καθώς και για το χώρο όπου θα τοποθετηθεί.

Η Βιβλιοθήκη του ΙΜΕ έχει προχωρήσει έως σήμερα στην αποδοχή 4 μεγάλων δωρεών έντυπου υλικού :

1. Δωρεά Μάγδας Χατζηδίνα, Πρώην Πρόεδρος του Συλλόγου Φίλων του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού (322 τίτλοι βιβλίων σχετικά με τη Γαλλική Ιστορία, την ευρύτερη ιστορία της Ευρώπης, τις Κοινωνικές Επιστήμες και την Ψυχολογία, **Καταγραφή Συλλογής Μάρτιος - Ιούλιος 2008**).
2. Δωρεά Δροσούλας Αγγελοπούλου – Μυριβήλη, ενός μέρους της προσωπικής βιβλιοθήκης του πατέρα της και μεγάλου Έλληνα πεζογράφου της γενιάς του '30, Στρατή Μυριβήλη (3.237 τίτλοι βιβλίων και περιοδικών εκδόσεων, **Ιούνιος 2008**).
3. Δωρεά Βιργινίας Ματσέλη (117 τίτλοι βιβλίων από το Χώρο του Παγκόσμιου Θεάτρου. **Καταγραφή Συλλογής Δεκέμβριος 2009-Ιανουάριος 2010**).
4. Δωρεά του Έφορου Αρχαιοτήτων κ. Χαράλαμπου Πέννα και της καθηγήτριας Πανεπιστημίου Βάσως Πέννα (550 τίτλοι βιβλίων και περιοδικών εκδόσεων. Η συλλογή περιλαμβάνει βιβλία κυρίως ιστορικά, ανασκαφικά, νομισματικά,

αρχαιολογικά και περιηγητικά καθώς και μερικά λογοτεχνικά. Πρόκειται για την πρώτη σημαντική επιστημονική συλλογή που δωρίστηκε στο Ίδρυμα. **Ιούνιος 2010**).